

Двадцять п'ятого грудня минає піввіку з часу встановлення Радянської влади на Україні. Урочисто і радісно відзначаємо ми цю знаменну дату.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ XXXIII

№ 33 (910)
20 ГРУДНЯ
1967 р.

Ціна 2 коп

У Центральному Комітеті КП України, Президії Верховної Ради Української РСР

Центральний Комітет КП України і Президія Верховної Ради Української РСР прийняли рішення на ознаменування 50-річчя Української Радянської Соціалістичної Республіки провести 23 грудня 1967 року в м. Києві в Жовтневому палаці культури об'єднане урочисте засідання Центрального Комітету Комуністичної Партії України і Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки з участю партійних, радянських і громадських організацій, представників трудящих м. Києва та воїнів Радянської Армії.

МІТИНГ СОЛІДАРНОСТІ

ДНЯМИ колектив історичного факультету зібрався на мітинг солідарності з В'єтнамом, що бореться з агресорами США.

Відкрив мітинг секретар партбюро факультету доцент В. Немченко. Він надає слово доценту С. Аппатову.

Виступаючий говорить про те,

що В'єтнам бореться і він переможе.

— Агресори — геть із В'єтнаму! Ці слова знаходять гаряче схвалення всіх учасників мітингу.

На мітингу також виступили студенти Георгієв, Сальников, Заремба і викладач Балабаєв. Всі вони вимагали негайно припинити ганебну війну у В'єтнамі.

ГАРЯЧА ПОДЯКА

НА АДРЕСУ ректора і секретаря парткому університету надійшов лист з Комінтернівського району Одеської області. Подаємо його:

«Комінтернівський районний комітет КП України широ дякує колективі університету за велику допомогу, що надали студенти в період завершення осінніх польових робіт колгоспам і радгоспам Комінтер-

нівського району в ювілейному 1967 році.

Бажаємо великих успіхів студентам в навчанні, а професорсько-викладацькому складові — в підготовці кадрів вчених і спеціалістів для народного господарства нашої соціалістичної Батьківщини.

Б. СТАЦИШИН,
секретар Комінтернівського райкому КП України».

УКРАЇНА ПІДНЯЛАСЬ НА БІЙ

Хмуру осінню пору
Освітило проміння зорі.
Розкоти грому «Аврори»
Повторила луна
на Дніпрі.
Слухав громи Славути
І звільнявся від рожевих мрій.

Україна піднялась
на бій,
Щоб кайдани розкути.
Голос-луна сигналу
Кликав назустріч
світанку-зорі
Трударів Арсеналу,
Батраків, бідняків,
шаhtarів.

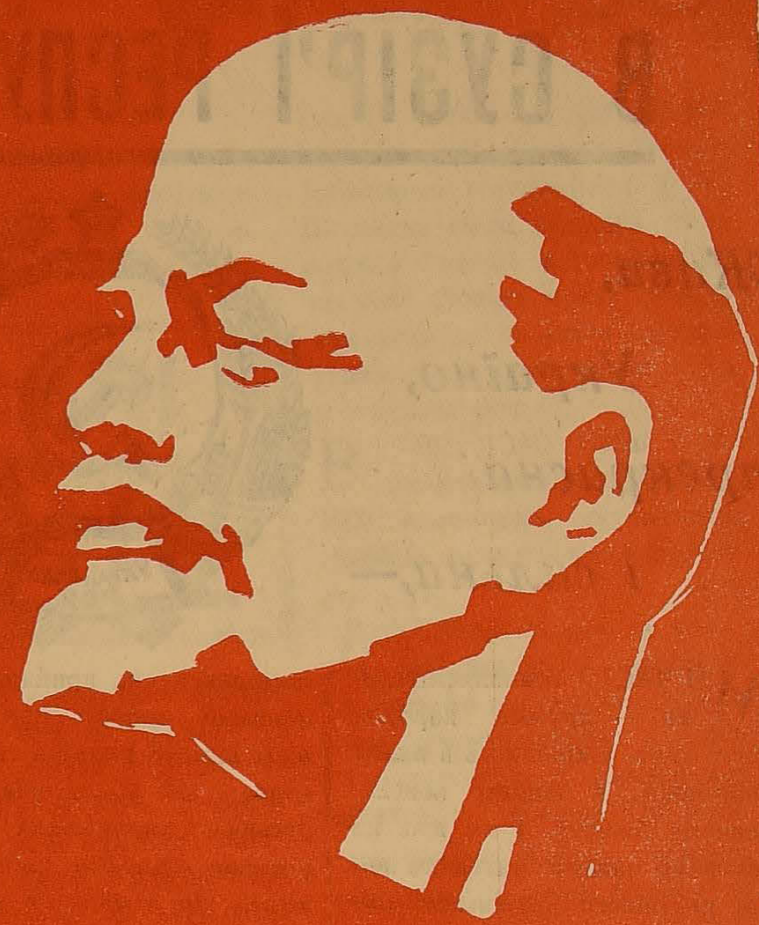
Дужі робочі руки
Ім подали
народи-брати,
Щоб неволю і муки
Розтрити, з планети
змести.

Злились в потік народи,
Як весінні потоки ріки.
Тріумфального ходу
Не спинили ворожі
полки.

Дзвенять хвилі
Дніпрові,
Чують дзвін їх
«Аврора» і Нева.
А в сім'ї вільній

новій
Про бої переможні,
грозові
Квітне щастям легенда
жива.

С. ГРИГОРАШ.

СЛАВА КПРС!

В СУЗІР'І РЕСПУБЛІК-СЕСТЕР

Живи,
Україно,
прекрасна
і сильна,—

в Радянськiм
Союзi
ти щастя
знайшла...

МИ ЧАСТО вимовляємо слова — дружба народів. Вони міцно закріпились в нашій свідомості, в нашому повсякденному вжитку. І ми вже не уявляємо нашого життя без неї, без постійного дружнього ліктя, дружнього плеча у всіх наших турботах і труді. У нас спільні думи і діла, спільна мета!

В пам'яті народній, яка віками зберігає радощі і злигодні минулого, за п'ятдесят радянських років стерся, забувся той час, коли стосунки між людьми були іншими. Нові стосунки рішуче ввійшли в нашу плоть і кров, стали невідмінною часткою нашого буття. Це зробив Жовтень, це результат лєнінської національної політики нашої партії.

Одним з перших документів Радянської влади була «Декларація прав народів Росії». Вона проголосила рівність і суверенність народів, їх право на самовизначення, аж до відокремлення і утворення самостійної держави, скасування всіх і всяких національних привілеїв і обмежень, вільний розвиток всіх націй і народностей. Народи відповіли на цей акт нестримним бажанням до єднання — спочатку воєнного, щоб спільними зусиллями відстояти завойовану свободу, потім господарського, щоб спільними зусиллями вибитися із залізної царизмом і буржуазією розрухи і будувати новий світ, а потім і політичного, щоб завжди і в непогідний, і в сонячний день — бути разом. Так виник Союз Радянських Соціалістичних Республік — горде дітище наше, прообраз державного укладу всього світу в недалекому майбутньому.

Тепер у нас кожна нація і народність — повноправний господар своєї долі, що володіє державністю чи то у вигляді суверенної держави — союзної радянської соціалістичної республіки, чи то в іншій формі політичної автономії і національного самоуправління — автономної республіки, області, національного округу. Всі вони, рівні серед рівних, в дружній радянській сім'ї разом складають небувалу і небачену, зовсім нову форму історичної спільності людей — радянський народ.

ВЕЛИКЕ щастя повністю відчувати це возвеличуюче і облагороджуюче, багаторазово примножуюче сили, почуття єдиної сім'ї наповнює і серце українського народу. Ні, не

помилувався він, прийнявши лєнінський заповіт про можливість вільної України тільки при єдності дій пролетарів великоруських і українських, — і неухильно слідуючи цьому заповітові. Не помилювався він, першим вслід за російським народом ставши на шлях соціалістичної революції. Не помилювався він, коли своєю віками найважчих випробувань вистраждано і в самовідданій боротьбі завойовану державність закріпив своєю ініціативою повстворенню СРСР.

Тільки спираючись на силу Радянського Союзу, зміг український народ об'єднати всі свої землі в єдину республіку. В 1939 році в лоно України були повернені її західні області, в 1940 р. — північна Буковина та Ізмаїльщина, в 1945 р. — Закарпаття. Це були акти вищої справедливості і важливі віхи в розв'язанні національного питання. А в 1954 р. на ознаменування 300-річчя воз'єднання України з Росією РРФСР передала Українській РСР зв'язаний з нею історично та економічно Крим. Чи могло бути каліс подібне на «вільному» капіталістичному Заході? Ні.

А роки соціалістичного будівництва. Перша п'ятирічка: стала до ладу Дніпровська гідроелектростанція імені Лєніна, Харківський тракторний завод. Не випадково існувало тоді слово «Дніпрельстан» — будова була своєрідною багатонаціональною республікою, де поряд жили і працювали українці і росіяни, білоруси і грузини, казахи і татари.

Друга п'ятирічка: пущені заводи — Криворізький металургійний, Дніпровський алюмінієвий, Краматорський важкого машинобудування. Це — найкрупніші. А скільки було возведено менш крупних?

Чи зміг би український народ сам підняти всю цю громаду за такий короткий строк? А «фордзони-путіловці», що переріють одноосібні межі? А кадри інженерів і колгоспних ватажків, кадри для лікнепів, робфаків і вузів, де починалась підготовка своєї національної радянської інтелігенції! Український народ не залишався в боргу — не було будови, будь-то прославлена Магнітка і Бе-

резники, Балхаш, Чирчик або легендарний Комсомольськ-на-Амурі, де б не трудилися українці, куди б не йшли ешелонами український хліб і вугілля, метал і верстати.

Так піднімали ми спільними зусиллями Батьківщину. За роки радянської влади побудовано і відновлено понад 40 тисяч великих промислових підприємств, що дало змогу в 1966 році збільшити обсяг промислового виробництва країни в порівнянні з 1913 роком в 66 разів. І разом з Батьківщиною піднялись ми самі.

КОЛИ до України потяглися загарбеші лапи Гітлера, Муссоліні, Антонеску, знову розчленовуючи її живе тіло і прирікаючи її народ на загибель, не було нації в нашій країні, яка б не послала своїх синів визволяти Україну. А російські, білоруські, молдавські, польські, чеські матері несуть квіти на могили українських воїнів — багато їх полягло на всіх воєнних дорогах війни, в усіх містах і селищах. Вічна слава їм.

Випробуване війною братерство радянських народів немов здобуло нові крила. Нам прокували: не відбудувати зруйноване і за сто років. Та це гриміли бої, а на Україну вже рухались ешелони сибірського хліба, уральських машин, брели стала худоби з казахських степів і обгрунтовувались на під'їзних коліях рухомі електростанції, щоб дати світло засліпленим містам, вдихнути життя в замерзлі води. Піднялась і зробила такий крок вперед Радянська Україна, що здивований світ ахнув. Нині за промисловим потенціалом наша республіка — це шість довоєнних України.

Співробітництво і взаємодопомоги ми відчуваємо на кожному кроці.

Сама Україна являє собою зразок дружньої сім'ї народів. Серед її 46-мільйонного населення є представники понад 120 національностей і народностей.

ТАКА наша дружба, таким є непорушне братерство народів, яке освітлює північний шлях Радянської України. В них — основа подальшого розквіту нашої республіки. В них — сила, яку ніщо не пересилить, запорука того, що і надалі ми будемо йти за партією комуністів від перемоги до перемоги, до торжества суспільства, на прапорі якого накреслено: Праця, Мир, Свобода, Рівність, Братерство всіх народів і вселюдське Щастя.

П'ЯТИКУРСНИКИ

СКОРО студенти нашого вузу даватимуть звіт за свою працю. Піврічну працю. І відбуватиметься це в знаменні дні — дні великого свята нашої республіки — 50-річчя встановлення Радянської влади на Україні.

На деяких факультетах вже почалась залікова сесія, а на інших вона розпочнеться трохи пізніше. А десь через тижнів зо три студенти стануть перед екзаменаторами. Разом з усім багатотисячним колективом нашого вузу складатимуть заліки та іспити і п'ятикурсники українського відділення філологічного факультету. Це їх остання сесія у вузі. Про них ми сьогодні і хочемо сказати добре слово.

...Дочитують останні в цьому семестрі лекції шановні професори, доценти, викладачі. І, як зазначив заступник декана В. П. Дроздовський, вони з задоволенням працюють на цьому курсі. Їм полюбився трудолюбивий, вихований і дружний колектив. А головне, що тут кожен відчуває відповідальність за себе і товариша. Не може згадати актив курсу випадку, щоб доводилось когось декілька разів «проробляти». Кожен знав, що він мусить добре вчитись, виконувати доручення, що це його обов'язок. Тут беззмінно працюють старостою Л. Бойко і комсоргом курсу Л. Гомонюк. Це їх заслуга в тому, що на курсі — спаяність, дружба, серйозне ставлення до справи кожного студента.

— Не все спочатку було гаразд, — розповідають Л. Бойко та Л. Гомонюк. — Але кожний старався зробити якомога більше, справитись з дорученим ділом щонайкраще.

Тому то й сталося, очевидно, так, що курс вирівнявся в навчанні і Володимир Петрович назвав його кращим курсом на факультеті.

Іде до фінішу навчання. Після напруженої праці над дипломними роботами та підготовкою до іспитів п'ятикурсники, успішно склавши екзамени та захистивши дипломи, стануть вчителями. І почнеться для них нове життя.

Л. ШВИДЧЕНКО.

ЗАПОРУКА УСПІХІВ

НА ДРУГОМУ курсі російського відділення філологічного факультету в розпалі практичні і семінарські заняття. Студенти вчаться критично аналізувати твори прози і драматургії, поезії і критики.

Привернув увагу багатьох студентів семінар, присвячений проблемам сучасної радянської поезії. Темати доповідей студентів стала творчість поетів різних поколінь.

Жваве обговорення викликали доповіді студентки Гаврилової про поезію природи у творчості Соло-

ухіна, студента Філатова — про нову книжку віршів А. Вознесенського, студента Гаспарова — про співвідношення ліричного в прозі і поезії О. Прокоф'єва. Про ліричного героя віршів А. Суркова вела розмову на семінарі студентка Маслова.

І хоча не все поки що зразу вдається, але критичні зауваження аудиторії не засмучують доповідачів, вони в полоні атмосфери творчих пошуків. А це — запорука майбутніх успіхів.

ДРУГ

ШІСТЬ років тому я вперше став в солдатський стрій. Перший день служби. Стоїмо на вечірній перевірці. Старшина говорить про розпорядок дня. Поруч — такі ж, як я, «новенькі».

Гось, нарешті, бажаний відбій. Стомився. Скоріше в ліжку, але заснути не можу. Думаю. Чую — закрипіло ліжко сусіда. В напівтемряві бачу голову і доброзичливу посмішку.

— Тебе як зовуть? — питає сусід.

— Микола.

Сусід протяг руку і, міцно стиснувши її, промовив:

— Тимофій Ткаченко. З Кіровоградської області.

Я ліг на подушку і усміхнувся.

Тривожні думки розвіялись. Щось підказало: «В тебе виявився друг».

...Ми разом йшли нелегкими шляхами солдатської служби. Все ми ділили порівну, все на двох.

І успіхи, і невдачі.

На другому році служби ми ви-

рішили разом їхати у відпустку. Тепер Тіма вже був сержантом, комуністом.

Помахуючи чемоданами, ми йшли вулицями села Красносілля, що все потопало в садах.

— Здрастуй, Тимофію Івановичу! — привітав синий дідусь біля воріт одного будинку.

— Ой, Тіма приїхав! — весело гукав широкоплечий хлопець. — Приходь завтра на стадіон. Граємо у фіналі області. Згадай минуле. Постій воротарем.

— Прийду, — пообіцяв Тимофій.

Нас зупиняли вчителі школи. Вони добре знали Тимофія. Зрадив зустрічі з Ткаченком і голова колгоспу.

І ось тоді я зрозумів, що немає нічого кращого, ніж бути потрібним людям, жити для людей. І просто дивно, як міг Тіма в свої дев'ятнадцять років зробити так багато хорошого.

Йшов час. Наближався до кінця

ПРИХОДЬТЕ!

ЗАПРОШУЄ ЛІТСТУДІЯ

ЛІТЕРАТУРНА студія — чи не найбільша гордість філологічного факультету. Багато хто з нинішніх визнаних одеських поетів починав свій шлях саме з неї.

Кілька днів тому студія відновила свою роботу. На першому засіданні виступили з читанням власних творів К. Яремчук, М. Суховерхівський, І. Пустовойт, М. Палієнко, Н. Кучеренко, М. Стрельбицький.

Віднині засідання студії відбуватиметься другої та четвертої суботи кожного місяця. Роботою керуватимуть член Спілки письменників України Михайло Олександрович Левченко та студент п'ятого курсу Анатолій Колісниченко.

Ми запрошуємо до себе студентів інших факультетів, хто хоч раз відчув гостру потребу перелити на папір свої думки та почуття...

Приходьте!

І. КУШТА,
студент другого курсу
філологічного факультету.

ВЕСНОЮ 1919 року квітська газета «Більшовик» повідомляла, що для червоноармійців-фронтовиків Народний комісаріат у воєнних справах отримує 300 000 олівців. А сьогодні в розпорядженні нащадків цих солдат 321 тисяча загально-освітніх шкіл, 132 вузи і 717 спеціальних середніх навчальних закладів. В республіці студентів у декілька разів більше, ніж у Франції, Англії чи Західній Німеччині. З кожних 100 працюючих 54 мають вищу або середню освіту, а кожний третій житель республіки вчиться.

АКАДЕМІЯ наук УРСР об'єднує 60 наукових установ. В республіці працює близько 100 тисяч наукових працівників, в тому числі дві тисячі докторів наук і 20 тисяч кандидатів наук, які вносять значний вклад в розвиток вітчизняної та світової науки.

НА II сесії ВУЦВКУ, яка відбулась понад сорок років тому, в жовтні 1927 року, говорилось, що до Жовтневої революції на Україні фактично не було клубів, бібліотек чи якихось інших культурно-освітніх установ. А зараз в республіці діє близько 26 тисяч клубів, будинків і палаців культури, 136 державних і 1300 народних му-

Радянський

УКРАЇНІ - 50

зеїв, 69 тисяч бібліотек, фонд яких має 466 мільйонів томів, 27 тисяч кіноустановок, 385 парків культури, 50 планетаріїв.

ського радянського мистецтва. Вже не декілька пересувних труп, як було при царизмі, а 63 стаціонарних державних

стоєні «Великої премії Парижа», а весь колектив балету Київського театру імені Т. Г. Шевченка після недавніх гастролей у Франції нагороджений премією «Золота зірка». З великим успіхом пройшли гастролі українського балету цього літа в Італії та Бельгії.

В ТВОРЧОМУ союзі українських художників понад 1400 живописців, скульпторів, графіків, плакатистів, народних умільців.

ДЕСЯТКИ призив та медалей завойовані майстрами науково-популярного кіно і кінодокументалістами України на вітчизняних та міжнародних фестивалях. Напередодні великого ювілею Жовтня з'явилися такі цікаві художні фільми, як «Загибель ескадри», «Лють», «Ескадра відходить на захід», «Гадюка», «Два роки над прірвою», «Берег надії», «Десятий крок».

УСПІХИ Української Радянської Соціалістичної Республіки в культурному будівництві є яскравим свідченням торжества ленінської національної політики Комуністичної партії і Радянської держави.

КРАСНОМОВНІ ЦИФРИ

ЗА МИНУЛІ роки наші видавництва випустили понад 3 мільярди книг. Тепер на Україні випускається 2 685 газет і журналів, з них 2 200 — українською мовою, в той час як в 1913 році на Україні видавалось всього 275 газет, з них тільки одна українською мовою. Населення республіки користується понад 8 мільйонами радіоточок і 10 мільйонами радіоприймачів.

РЕВОЛЮЦІЯ, дух дружби і взаємодопомоги народів, який повсякденно розвиває ленінська партія, забезпечили неухильне зростання україн-

театри і 26 концертних організацій працюють на Україні.

ВИРУЄ життя в драматичних, музикальних, хореографічних самодіяльних колективах. Їх на Україні близько 150 тисяч. Тільки за час ювілейного фестивалю в народні ансамблі, хори, театри прийшло ще 400 тисяч виконавців. Тепер кожний дев'ятнадцятий житель республіки — учасник художньої самодіяльності.

ВЖЕ після Жовтня народився український балет. Не так давно його представники — заслужені артисти УРСР І. Лукашова, В. Парсегов удо-

ДО 50-РІЧЧЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНІ

НОВІ КНИГИ

ІНСТИТУТ історії та Інститут філософії АН Української РСР, Інститут історії партії ЦК КП України — філіал інституту марксизму-ленізму при ЦК КПРС, Архівне управління при Раді Міністрів УРСР, Центральний державний архів Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР до 50-річчя встановлення Радянської влади на Україні підготували роботи, які вийшли в 1967 році. Ось деякі з них.

В. І. ЛЕНІН І ПЕРЕМОГА ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НА УКРАЇНІ. В книзі показано, що історія боротьби українського народу за соціальне та національне визволення нерозривно пов'язана з безсмертним ім'ям В. І. Леніна. Він подавав постійну всебічну допомогу більшовицьким організаціям України, які очолювали цю боротьбу. Всупереч великодержавній політиці буржуазного Тимчасового уряду Володимир Ілліч відстоював право українського народу на самовизначення. Він був організатором військової, політичної і економіч-

ної допомоги молодій Радянській республіці в її боротьбі проти зовнішньої і внутрішньої контрреволюції в роки громадянської війни і відбудови народного господарства. Володимир Ілліч приділяв виняткову увагу державному, господарському і культурному будівництву в Радянській Україні.

Збірник документів і матеріалів «ГРАЖДАНСКАЯ ВОЙНА НА УКРАЇНІ 1918—1920», який виходить в трьох томах, чотирьох книгах. У всіх томах є допоміжні покажчики: імен, географічний, покажчик частин армії і флоту.

ІСТОРІЯ РОБІТНИЧОГО КЛА-

СУ УКРАЇНСЬКОЇ РСР. У двох томах.

У першому томі показано, що робітничий клас пройшов великий шлях, політий кров'ю борців за народне щастя. В томі дається систематичне висвітлення історії робітничого класу з початку його виникнення.

Другий том дає глибокий загальний виклад історії робітничого класу України з часу підготовки і перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції до історичних рішень і завдань, накреслених ХХІІІ з'їздом КПРС.

О. НОТКІНА.

Перемога!

ЦЬОГО року наша чоловіча баскетбольна команда, нарешті, відчула щастя перемоги, зайнявши перше місце серед колективів вузів міста. Баскетболістки ОДУ вже багато років лідирують, а от чоловіки з другого, третього місця ніяк не могли зрушити.

Вісім вузівських команд виборювали першість. Боротьба була впертою. До останньої гри не відомо було, хто стане переможцем. Тільки зустріч наших баскетболістів з командою Педагогічного інституту мала все вирішити.

З перших же хвилин ініціатива була в наших спортсменів, які самовіддано грали в захисті і вміло використали високі на зріст юнаків в нападі. Перший тайм наші хлопці виграли з різницею в 7 очок. В другому таймі вона вже складала 14 очок. Команда виступала в складі: В. Білай (механіко-математичний факультет), В. Семенов, В. Синявський (філологічний факультет), Д. Ховавко, В. Морозов, О. Каберник (геолого-географічний факультет), Б. Погорілов (факультет іноземних мов), І. Пшола, В. Федорін та Г. Базика (фізичний факультет), Г. Черемних (інженер Обчислювального центру). **І. ЯКОВЕНКО.**

третій рік служби. Тимофій замінював командира взводу і був дуже зайнятим. Зустрічались ми вечорами, але не надовго. Він йшов в канцелярію роти і там готувався до вступу у вуз. Тимофій давно мріяв стати істориком. Він ще до армії допомагав вчителів історії писати історію села. А знав він її добре. Нам він у вільний час захоплює розповідав про свою область, Чорний ліс, садки, посаджені його руками. Так розповідати могла лише людина, серце якої сповнене гарячою любов'ю до Батьківщини, до того маленького українського села на Кіровоградщині, де босими ногами сходжено кожний метр землі.

...Серпень 1965 року. Ми в приміщенні Одеського університету. Тимофій приїхав за два дні до іспитів і, здавалось, не хвилювався. Його спокій передався і мені. Думаю, що тільки завдяки другові я став студентом історичного факультету.

В аудиторії ми сіли за один стіл. Життя в університеті захопило Тимофія. Мій друг з головою поринув у заняття, громадську роботу.

Він вміло поєднував навчання з роботою парторга курсу, спорт і участь у художній самодіяльності.

Одного разу, виступаючи на партійних зборах, він критикував студентів, які вчилися без особливої сумлінності. Зійшов з трибуни, сів поруч і вимовив хвилюючись:

«Ось і спробуй тепер одержати трійку»...

Я розумів його. Вчитись на «трійочку» Тіма не мав права. Тому й віддавав заняттям частину ночі.

Закінчено перший курс. Каніку-

ли. Але Тіма хоче завершити вивчення історії свого села. Він їде в Кіровоградський обласний архів, збирає матеріали і, нарешті, завершує роботу.

Якось літнього дня Ткаченка викликали до міськкому комсомолу. Повернувся він пізно ввечері, присів до мене на ліжко.

— Друже, що робити? Пропонують їхати комісаром Одеського об'єднаного студентського будівельного загону в Красноярський край.

Я поглянув на нього. «Він справиться» — подумалось. І я відповів: — Ідь.

— А справлюсь? Ти тільки подумай: на моїй відповідальності 120 осіб. Та й тайга...

Тимофій поїхав. І виправдав довіря партійної і комсомольської організацій університету. На цілній будові він став кращим комісаром будівельних загонів Красноярського краю. Його нагородили грамотами ЦК ВЛКСМ і ЦК КПУ.

...І знову навчання. Громадська і наукова робота. В цьому році в списку переможців республіканського конкурсу студентських на-

укових робіт є прізвище і мого друга.

Всі в університеті вже звикли до того, що Ткаченко все може. Але ж скільки труда, скільки недовганих ночей, скільки хвилювань в кожному успіху мого друга. Знаю я і «секрет» цих успіхів. Він — у великій любові до людей і високій вимогливості до себе, у визнанні будь-якого дорученого діла — головним. Так, у Ткаченка немає другорядних справ. Всі — головні. Вивчення історії партійної організації Одеси — головне. Участь курсу в соціалістичному змаганні — головне.

Цього року Ткаченка обрано заступником секретаря комітету комсомолу університету. Справ у нього збільшилось. Але й енергії стало втричі більше. Справиться мій друг, переконаний.

Хороше, коли поруч з тобою крокує в житті такий друг. Легше з ним переборювати труднощі, радініше від успіхів, і будь-яка справа — по плечу.

М. ГОЛОВАТИЙ,
студент третього курсу
історичного факультету.

ЩИРІСТЬ МИТЦЯ

О ЛЕСЬ Гончар в Одесі... Ця звістка блискавично облетіла філологічний факультет. Вона полонила і захопила нас, першокурсників. Зразу було прийнято рішення—побачити письменника, зустрітися з ним, поговорити. Але як? На допомогу прийшов наш агітатор. Незабаром ми мали запрошення на урочистий вечір, присвячений ювілею одеської письменницької організації. Тут буде присутнім Олександр Гончар. Планується його виступ.

Заздалегідь ми прийшли в палац імені Лесі Українки. Зайняли місця в ближчих рядах. Очікуємо.

Раптом в залі вибухають оплески. То на сцену вийшов видатний письменник, лауреат Ленінської премії Олександр Гончар. Він у президії святкових зборів.

Ми збуджені та врочисті. Аякже! Перед нами митець, книги якого полюбалися ще в школі. А коли головуючий надає йому слово, ми дружно аплодуємо. Потім тиша. Олександр Гончар вітає присутніх з великим святом Радянської держави, говорить про наше соціалістичне мистецтво, про всенародну любов до майстрів художнього слова. На все життя запам'ятаються слова:

— Радянський митець щасливий... У нас сприятливі умови для праці. Наша література і мистецтво працюють на позитивних імпульсах. Вони ідуть від уваги нашого народу, від уваги нашої партії. Ця увага є

запорукою того, що наша література ще не раз порадує народ своїми новими творами, ще помножить славу нашої культури, славу рідного народу, нашої прекрасної Батьківщини.

Після урочистої частини підходимо до Олександра Гончара, просимо дозволу на зустріч, говоримо про своє бажання знати більше і глибше про його роботу. Письменник дає згоду.

— Завтра, дівчата, о другій годині... Заходьте. Я вас буду чекати...

Яка то була наша радість. Ми не могли дочекатися тої другої години. Куплені квіти, ювілейне видання роману «Прапорносці»..., журнал «Україна», де вміщено інтерв'ю з письменником та його портрет.

ХВИЛИНИ. Готель «Одеса». 206 номер. Олександр Терентійович запрошує до вітальні. Вручаються квіти. Лунають слова привітання. Нас багато. Зайняті диван та крісла. Розшукуються додаткові стільці. Враз зникають скованість, соромливість. Встановлюється безпосередність. Студенти засипають письменника запитаннями. А вони всякі — інтимні, громадські, творчі.

— Чи жонаті ви? Хто ваша дружина? Чи є у Вас діти?

— Розкажіть про образ Юрія Брянського...

— Хто був прототипом веселого подояка Хоми Хаецького?

— Чому Ви свій новий роман назвали «Собор»?

— Скільки Ви працюєте над романом?

Олександр Гончар слухає, зважує, відповідає. Не знайдеш цього ні в якій критичній літературі, ні в одній монографії. Живе слово письменника — яке воно вагоме і дороге!

— На війні, — розповідає Олександр Терентійович, — був у мене ширший та сердечний друг. Він загинув у бою. Загинув при інших обставинах ніж їх змальовано в романі. Та не в цьому суть. Звістка про його смерть мене страшено потрясла. То була чи не найбільша моя втрата за всю війну. Тоді я сказав: про це треба писати. Я поклявся: як виживу — напи-

шу. І налясав. То мій Юрій Брянський.

— Був ще у мене, — говорить в задумі Олександр Гончар, — добрий побратим. Веселий, дотепний подоянин. В одному жорстокому бою він був важко поранений. Я прощався з ним, як відправляли його в медсанбат. Потім переказували, що Хома Хаецький помер в госпіталі... А зовсім недавно я дізнався, що він вижив і працює на Хмельниччині.

Чому новий роман названо «Собор»? Поясню, — говорить письменник. — Собор — це храм мистецтва. Він є головним героєм мого твору. В основі роману мої роздуми про велику і животворну силу мистецтва, про його роль в житті людини та суспільства.

БЕСІДА підходить до кінця. Олександр Терентійович підписує нам книги, розпитує як вчимося та відпочиваємо, цікавиться звідки родом, бажає

успіхів у навчанні. Я прошу написати щось на згадку читачам нашої газети «За наукові кадри». На сторінці блокноту з'являється запис:

Ще багатим

студентської газети

найкращі побажання,

щирої зривку!

Олександр Гончар

26/ХІ-67

Одеса

Зустріч закінчена. Ми наснажені та збуджені. Ми — в полоні щирості та задушевності любимого письменника.

Лариса ДУЗЬ,
студентка філфаку.

КРИНИЦЯ МУДРОСТІ

ОСТАПА ВИШНІ

Я вважаю за українця не того, хто вміє добре співати «Ребе та стогне...» та садити гопака, і не того, в кого прізвище на «ко», а того, хто бажає добра українському народові, хто сприяє його матеріальному й духовному розвитку.

Який би я був щасливий, якби своїми творами зміг викликати усмішку, хорошу, теплу усмішку, у радянського народу!

Помилявся? Так! Помилявся, і дуже помилявся. Але з чистою совістю можу сказати, що ніколи не хотів пошкодити народові.

РОСІЯ. УКРАЇНА. БІЛОРУСІЯ.

В ПЕРІОД феодальної роздробленості (кінець XI — початок XII ст.) у надрах єдиної давньоруської народності поступово почали формуватись три східнослов'янські народності — російська, українська і білоруська. Після татарської навали, в XIV ст., російська, українська і білоруська народності вже сформувалися як окремі етнічні одиниці. Певний час за кожною східнослов'янською народністю зберігалася традиційна назва — Русь. Але з XIV століття більшу, північно-східну територію Київської Русі, що була під владою татар, в офіційних документах стали називати Велика Русь, або в грецькій передачі — Велика Россия, а меншу, південно-західну територію Київської Русі, що була під владою Галицько-Волинського князівства, — Мала Русь, або в грецькій передачі Мала Россия. Північно-західну територію Київської Русі, що не була відкорена татарам, стали називати Бєлая Русь.

В наступні століття, коли була утворена міцна централізована Російська держава, як синонім до її назви Велика Русь, Велика Россия стала вживатись назва Россия.

З XVI століття як синонім до назви Мала Русь, Мала Россия стала вживатись назва Україна. Слово «україна» вперше зафіксоване в Іпатському літописі під роком 1187 у значенні «околиця», «пограниччя», «окраїна». Слово «україна» є фонетичним варіантом слова «окраїна»: ненаголошене «о» згідно стало вимовлятися як «у». У XVI столітті словом «україна» називались різні окраїнні землі по відношенню до місця перебування центрального уряду. У цей час і землі Подніпров'я називались «україна». З організацією Запорізької Січі Подніпров'я набуває провідного значення в боротьбі за соціальне й національне визволення українського народу. Його назва Україна поширюється і стає назвою всіх етнічних земель українського народу. Назва Україна стає відомою й іншим народам. Так, французький історик П'єр Шевальє у 1653 році писав: «Країна, де мешкають козаки, зветься Україною». Та ні царський уряд Росії, ні австроугорський уряд не ви-

Як виріс наш народ, як змужнів, як звеселів, — то в кого ж знайдуться сили, хист, талант, щоб задовольнити потребу нашого замічательного народу на культуру, на художнє слово?

Слуга я народний, все моє життя хотів, щоб зробити народові щось хороше!

Як би мені хотілося, щоб усі люди, весь народ співав! Голосно! Щиро! На весь голос.

СЛОВО ПРО СЛОВО

знавали права населення називати свою батьківщину Україною. Тільки після Жовтня, коли почала здійснюватись ленінська національна політика, назва Україна стала загальноновизнаною.

А чому ж північно-західні землі Київської Русі вже в XIV ст. стали називатись Бєлая Русь? Щодо проходження цієї назви в науці є такі припущення.

Населення північно-західної території Русі мало звичай носити білий одяг — білі свитки, кожухи, шапки. До того ж, панівний тип білорусів — це блондини з блакитними чи світлосірими очима. За цими зовнішніми ознаками цей край, — припускають деякі вчені, — і назвали Бєлая Русь.

Інші вчені цю назву коментують дещо інакше, і на наш погляд, справедливіше. Слово бєлий в XIII—XIV ст. могло вживатись у значенні «вільний», «непідкорений». Територія, на якій формувалась білоруська народність, не була підкорена татарам, залишалась вільною. Тому цю частину Київської Русі і назвали Бєлая Русь, тобто Русь непідкорена, вільна.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

НА ФОТО: ОЛЕСЬ ГОНЧАР (другий справа) БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА Л. М. ТОЛСТОМУ